

5.3 Studijní zaměření – Hra na varhany

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na varhany. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti, které následně rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč ve čtyřruční hře a doprovodu k jinému nástroji nebo zpěvu. V rámci studia může uplatnit získané znalosti a vlastní nadání i v oblasti improvizace. Vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* se realizuje v podobě individuální výuky předmětu *Varhany* a v podobě kolektivní výuky, kterou zahrnují předměty *Varhanní praxe*, *Hudební kompozice* a *Komorní zpěv*.

Vzdělávací oblast Recepce a reflexe hudby umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti *Recepce a reflexe hudby* se realizuje především v podobě kolektivní *Nauky o hudbě*. Znalosti v oblasti literatury a dějin varhan žáci získávají v průběhu celého studia v rámci předmětu *Varhany* v souvislosti s probíranou látkou.

Hra na varhany

Učební plán č. 3		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
VYUČOVACÍ PŘEDMĚT												
	Varhany	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
VOLITELNĚ	Varhanní praxe				1	1	1	1	1	1	1	1
	Hudební kompozice				1	1	1	1	1	1	1	1
	Komorní zpěv				1	1	1	1	1	1	1	1
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3-4	3-4	2-3	2-3	2	2	2	2

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se individuálně ve vyučovacím předmětu *Varhany*,
- pokud není žák dostatečně fyzicky vyspělý pro hru na varhany, plní výstupy předmětu *Klavír*.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – **Varhany**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Varhany jsou nástrojem s bohatou historií sahající až do doby před naším letopočtem. Během staletí prošly vývojem, který byl velmi rozdílný a specifický pro jednotlivé oblasti a země i ve stejných časových epochách. Některé nástroje dosahují až gigantických rozměrů co do počtu manuálů i množství rejstříků. Zvukové a barevné škály varhan začínají od nejjemnějších po monumentálně ohlušující. Každý nástroj je jiný a rozdílné jsou i akustické podmínky, ve kterých se varhany nacházejí. Současné nástroje bývají opatřeny moderními technickými vymoženostmi (např. paměťovými kombinacemi). V posledních desetiletích v menších prostorách často nahrazují píšťalové nástroje varhany digitální.

Varhany patří do skupiny nástrojů, které vyžadují již vyspělejšího žáka jak po stránce fyzických dispozic, tak i hudebních předpokladů. Při hře na varhany je nutné zvládnout čist

a hrát zápis tří notových osnov současně. Výhodou je předchozí klavírní průprava. Čím je žák zdatnější ve hře na klavír, tím rychleji bude postupovat ve hře na varhany. Začíná-li žák bez klavírní průpravy, je vhodné počátky výuky kombinovat se hrou na klavír pro lepší zvládnutí správných elementárních hráčských návyků. Připravenost žáka ke studiu varhan posoudí pedagog.

Digitální varhany v sále školy slouží nejen pro výuku, ale i pro koncertní využití. Žáci mají příležitost vyzkoušet si při vystoupeních i nástroje v brněnských chrámech nebo dalších prostorách a získat tím cenné zkušenosti v pohotovém přizpůsobení se různým typům varhan a akustiky. Úspěšnost ve hře na nástroj podstatně závisí na žákově systematické přípravě do výuky.

Vyučovací předmět – Varhanní praxe

Charakteristika vyučovacího předmětu

Kolektivní předmět Varhanní praxe zahrnuje oblast doprovodů, komorní hry i hry čtyřruční. Vzdělávacím obsahem navazuje na individuální výuku hry na varhany, rozšiřuje ji o spolupráci a vnímání druhého hráče (nebo více interpretů) při společné reprodukci skladby. Napomáhá upevňování rytmického cítění a chápání. Seznamuje žáky blíže s různými nástroji nebo skupinami nástrojů, které doprovází, a zároveň s dalšími hudebními styly. Tím přispívá k rychlejšímu hudebnímu rozvoji žáků a obohacuje jejich umělecký rozhled. Žáci mohou hrát i čtyřručně s dalším žákem, doprovodit zpěv nebo pěvecký sbor. Varhanní praxe vede žáky k soustředěné a soustavné umělecké činnosti, buduje návyk dlouhodobé, systematické a vytrvalé práce a spolupráce. Žák odpovídá za svůj part i za společný výsledek, učí se poslouchat, přizpůsobit, pohotově reagovat na spoluhráče a zvolit odpovídající rejstříky vzhledem k celkovému působivému vyznění skladby. Učitel vybírá látku podle věku a schopností žáků a podle svého pojetí výuky. Prioritou ve výuce je podpora a posilování zájmu žáků o provozování hudby a radost ze společné hry.

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **VOLITELNÉ PŘEDMĚTY**